

Ikt. sz.: KOB-41/13-2/2018.

KOB-7/2018. sz. ülés
(KOB-7/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2018. október 9-én, kedden, 10 óra 03 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend ismertetése és elfogadása</i>	<i>5</i>
<i>A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számú törvényjavaslat (Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdése alapján)</i>	<i>5</i>
<i>Dr. Ááry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2017. évi tevékenységéről</i>	<i>5</i>
<i>Dr. Ááry-Tamás Lajos beszámolója</i>	<i>6</i>
<i>Hozzászólások, kérdések</i>	<i>8</i>
<i>Dr. Ááry-Tamás Lajos válaszadása, reflexiói</i>	<i>16</i>
<i>Egyebek</i>	<i>24</i>
<i>Az ülés berekesztése</i>	<i>24</i>

Napirendi javaslat

1. A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/1671. szám)
(Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdése alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
2. Dr. Ááry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2017. évi tevékenységéről
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: L. Simon László (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Hoppál Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Kállai Mária (Fidesz), a bizottság alelnöke
Simon Róbert Balázs (Fidesz), a bizottság alelnöke
Ander Balázs (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dunai Mónika (Fidesz)
Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Farkas Gergely (Jobbik)
Dr. Hiller István (MSZP)
Gréczy Zsolt (DK)

Helyettesítési megbízást adott

Kunhalmi Ágnes (MSZP) dr. Hiller Istvánnak (MSZP)
Nagy Csaba (Fidesz) Simon Róbert Balázsnak (Fidesz)
Dr. Pósán László (Fidesz) L. Simon Lászlónak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella bizottsági főmunkatárs
Gyetzvanné Zweig Zsuzsanna ügyintéző-titkárnő

Meghívott

Hozzászóló

Dr. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosa

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 03 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend ismertetése és elfogadása

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves Vendégeink! Pósán elnök úr távollétében, őt helyettesítve a mai Kulturális bizottsági ülést megnyitom.

Tisztelt Képviselőtársaim! Megállapítom, hogy határozatképesek vagyunk.

Mielőtt a napirendről döntenénk, bejelentem, hogy Gréczy Zsolt képviselőtársunk napirend-kiegészítési javaslattal élt. Ezt a képviselőtársaim a hivatal munkatársaitól a múlt héten e-mailben megkapták, tehát mindenki számára ismert a javaslat. Erről vita nélkül döntünk. Gréczy Zsolt képviselőtársunk javaslata, hogy legyen a mai napirend kiegészítve egy tájékoztatással a Sorsok Háza ügyében és ráadásul vendégnek javasolja meghívni Schmidt Máriát és Heisler Andrást. Ez nyilvánvalóan megvalósíthatatlan már, így erről a javaslatról vita nélkül döntünk. Aki egyetért azzal, hogy a mai napirendet kiegészítsük ezzel a javaslattal, az, kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás. - Dr. Hoppál Péter megérkezik.)* Ki van ellene? *(Szavazás.)* Köszönöm. Ki tartózkodik? *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy 2 tartózkodás mellett a bizottság Gréczy Zsolt képviselőtársunk napirend-kiegészítési javaslatát nem támogatta.

Ezek után döntünk az előzetesen kiküldött napirendi sorról. Aki azzal egyetért, az, kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy a napirendet egyhangúlag elfogadtuk.

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számú törvényjavaslat (Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a HHSZ 92. § (4) bekezdése alapján)

Az első napirendi pont Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számon benyújtott törvényjavaslat. Döntés a részletes vitában megtárgyalandó szerkezeti egységekről a határozati házsabály 92. § (4) bekezdése alapján. Tisztelt Képviselőtársaim! Javasoljuk, hogy a törvényjavaslat egészéhez kapcsolódjon a bizottság. Van-e ettől eltérő javaslat? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Aki ezzel egyetért, kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság ezt a javaslatot egyhangúlag támogatta. A napirendi pontot ezzel le is zárom.

Dr. Ááry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2017. évi tevékenységéről

A második napirendi pont dr. Ááry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2017. évi tevékenységéről. Kérjük akkor az oktatási jogok biztosát, hogy szíveskedjék... *(Közbeszólások: Nincs itt! - Simon Róbert Balázs: Lehet, azt gondolta, hogy az első napirendi pont hosszabb lesz!)* Tisztelt képviselőtársaim, akkor öt perc szünetet rendelék el. *(Rövid szünetet követően dr. Ááry-Tamás Lajos belép a terembe.)* Megkérjük a biztos urat, hogy szíveskedjék velem szemben helyet foglalni.

Tisztelt képviselőtársaim, a szünetet akkor itt be is fejeztük és folytatjuk a második napirendi pont tárgyalásával. Tisztelettel és szeretettel köszöntöm körünkben dr. Ááry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosát és egyúttal megkérem, hogy szíveskedjék a beszámolóját megtartani.

Dr. Ááry-Tamás Lajos beszámolója

DR. ÁÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Köszönöm szépen, elnök úr. Köszönöm szépen a tisztelt bizottság tagjainak, hogy ismételten lehetőséget biztosítanak arra, hogy beszámoljak a tevékenységemről. Idén decemberben lesz 19 esztendő az intézmény és abban a szerencsés helyzetben lehetek, hogy a kezdetek óta, 1999 decembere óta működtetem ezt a hivatalt.

Az önök előtt álló beszámoló statisztikai adatai jelzik, hogy az elmúlt esztendőben 1800 panaszt kaptunk. Az első néhány évet leszámítva, amíg a hivatal elkezdte a működését, értelemszerűen kevesebb ügy érkezett, de körülbelül 15 esztendeje ilyen arányú ügyeket kap a hivatal. Ezeknek az egyharmada a felsőoktatás területéről érkezik, kétharmada a köznevelés területéről. Azt láthatják, hogy míg a 2000-es évek elején levélben kaptunk panaszokat, jó néhány éve domináns az elektronikus úton benyújtott panaszok száma és ez teljesen természetes.

Engedjék meg, hogy a 2017-es esztendő beszámolójából néhány dolgot kiemeljek. Az egyik az, hogy aki a beszámolómat láthatta a korábbi esztendőkben, azt látja, hogy az ügyek természete, a beszámoló fejezetei nem változtak. Tehát hasonló típusú ügyekkel találkozik a hivatal, mint korábban, ugyanakkor néhány olyan ügyről adhatok számot, amelyről korábban nem volt tudomásunk vagy nem folytattunk ilyen vizsgálatot.

Talán az egyik legfontosabb, hogy egy hosszabb előkészítés és vizsgálódás után 2017-ben fejeztük be azt a nagy, hivatalból indított átfogó vizsgálatot, amely a diabéteszben szenvedő kisgyermekes ügyéről szólt. A panaszosok először azzal találtak meg bennünket, hogy főleg az óvodából a gyerekeket inkább eltanácsolják, mert az óvónők félnek attól, hogy nekik kell vércukorszintet mérni és inzulint adni a gyerekeknek. A vizsgálat azzal kezdődött, hogy a tankötelezettség ezekre a gyerekekre is vonatkozik, tehát iskolába, óvodába kell járniuk. Ugyanakkor a vizsgálatban azt is láthattuk, hogy az óvónők, a tanárok, a pedagógusok nem egészségügyi végzettségűek, ezért ők automatikusan nem kötelezhetők arra, hogy végezzenek ilyen munkát. Ezért bevontuk a legfontosabb orvosi szervezeteket ebbe a munkába. Jelezték nekünk, hogy a diabétesz társaságok és központok országszerte lefedetten működnek, a szülőket ők tanítják arra, hogy hogyan is kell bánni a mindennapokban a gyerekekkel és ők nyitottak arra, hogy a pedagógusoknak képzéseket folytassanak. Az oktatásért felelős miniszternek szóló ajánlás ezért arról szólt, hogy teremtsék meg a lehetőségét annak, ha már az Emmiben ott van az egészségügyi és az oktatási terület is, hogy egy egészségügyi probléma megjelenése az oktatásban kezelhető legyen a minisztériumon belül. Tegyük lehetővé, hogy a tanárok önkéntes alapon, akár krediteket szerezve ilyen képzésekben részt vehessenek és így lehetőség legyen arra, hogy a diabéteszben szenvedő gyerekeket ne küldjék el az óvodából és az iskolából.

A probléma azért különleges, mert 1994-től számolva a diabéteszben szenvedő gyerekek száma 25 százalékkal növekedett. *(Elnök: Brutális!)* Folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Ez azt jelenti, hogy a kormánynak, az oktatás szférájának ezzel a kérdéssel foglalkoznia kell. A vizsgálatunk egyébként európai kitekintésű volt, és azt látni, hogy nem állunk rosszabbul, mint az európai partnereink. A dánok például azt jelezték, hogy de jó, hogy Magyarországon az oktatási ombudsman foglalkozik ezzel az ügygel. Talán a finnek járnak előttünk ebben a kérdésben is. Ott például a civil szervezetek támogatása nagyon erős, mert az a tapasztalat, hogy általában a fogyatékkal élő családok szét tudnak menni ennek okán. A szeretet háromszögéből az apa néha kimarad, ellökdösik őt dolgozni, még több pénzt keresni, mert a betegség drága és ezért sokan a férfiak közül lelépnek ebből a nehéz helyzetből. A civil szervezetek az államot segítve közel tudnak menni a

családokhoz és meg tudják mutatni, hogy a diabétesz nem egy olyan betegség, amely miatt szét kellene hogy menjenek a családok. Azt gondolom, ha ezen a területen teszünk, akkor nagyon sokat tudunk előrehaladni. A minisztériumban a munka elkezdődött és azt a tájékoztatást kapom, hogy folyamatosan dolgoznak a kollégák rajta. *(Gréczy Zsolt megérkezik.)*

Ami a 2017-es esztendőben különleges volt, az az, hogy volt egy időszak, amikor az egyházakhoz átkerültek állami iskolák, fenntartásba vettek egyházak oktatási intézményeket és ekkorra alakult ki igazából az a jogszabályi környezet, amely világossá teszi, hogy milyen feltételek mellett kell az állami szolgáltatást továbbra is nyújtani fenntartótól függetlenül, ha köznevelési megállapodást köt az egyház az állammal. Különleges volt látni először azokat a panaszokat, amelyekben az egyházi intézménybe került gyerekek szülei hozzám fordulnak azzal, hogy miért kell nekik templomba menniük, a pihenéshez való joguk sérül. Néha egy-egy ilyen ügyből látjuk, hogy nem feltétlenül tudatos döntés egyházi iskolába íratni a gyereket. De ezekben nagyon sokfajta tájékoztatást adunk a szülőknek és világossá tesszük, hogy az egyházi intézmények a jogszabály erejénél fogva élhetnek azon szabadságukkal, hogy az egyház tanításainak megfelelő belső szabályozást is alkotnak.

Van egy olyan fejezetünk, amely az értékelés, minősítés címet viseli. Ez korábban nem volt ilyen nagy, mint az idén. Azt látni, hogy valamiért az iskolák belső világa folyamatosan ilyen feszültségektől terhes. Csak ha megengedik, felolvasok néhány példát. Mennyi idő áll rendelkezésre a témazáró dolgozat megírására? Adható-e érdemjegy a tanulónak egyetlen feltett kérdés alapján? A dolgozatkor a tanár a feltett kérdések leírását nem engedélyezi, a diákok csak a válaszokat vethetik papírra. Kétségtelenül nagyon viccesen hangzik, amikor ezeket leírjuk, de látni, hogy ezek az iskolák belső életét meghatározó konfliktusokká tudnak dagadni. Ha kérdés lesz, nagyon szívesen visszatérek arra, hogy az iskolák belső életét hogyan határozza meg, és hogyan van összefüggésben azzal, hogy 8 órától 16 óráig a gyerekeknek benn kell lenniük az intézményben.

Van egy fejezet, amely kapcsán szintén a megnövekedett ügyszámról tudok beszámolni önöknek, ez a fogyatékossgal élő gyerekek ügycsoportja. Azt látni, hogy az egyébként fogyatkozó magyar gyerekek csoportján belül a különböző fogyatékossgal élő gyereke száma nő. *(Dr. Hiller István megérkezik.)* Ma már egy pedagógus nem mondhatja, hogy nem akar találkozni olyan gyerekekkel, aki valamilyen módon eltér a társaitól, illetve mondhat ilyet, csak biztos, hogy nem lesz majd igaz. Különleges az ő helyzetük, én őket tartom a köznevelésünk legkiszolgáltatottabb csoportjának. Nem sajnálat mondatja ezt velem, hanem az, hogy ők azok, akik nehezebben találnak intézményt maguknak. Ők azok, akiknek a lakóhelyükhöz közel nem biztos, hogy rendelkezésre áll olyan iskola vagy osztály, ahol az ő állapotának megfelelő oktatást biztosítani lehet. Ha a fogyatékossgára, eltérő állapotára az iskolakezdekés derült fény, akkor sok szülő számára nehéz annak az elfogadása, hogy a gyermeke más és gyakran még a hatóságokkal is nehezebb az együttműködés ezekben az esetekben.

Az is kétségtelen, hogy a megnövekedett gyermeklétszámot nem követi a megnövekedett iskola, osztály, illetve a rendelkezésre álló eszközrendszer, gyógypedagógus és fejlesztő asszisztens. Ezért az ő esetükben különleges körültekintéssel járunk el és azt gondolom, hogy az ő esetükben az igazi megoldást, ha úgy tetszik, az kínálja, hogy most az állami fenntartásba vétel után kialakult a tankerületi rendszer és a Klebelsberg Központ rendszere. A Klebelsberg Központ asztalán most minden adat ott van. Pontosan tudják, hogy hány fogyatékossgal élő gyerek van és azok hol vannak és milyen állapotban vannak. Sőt azt is tudják, hogy milyen a családi háttérük, hiszen a kompetenciamérés, illetve a mögötte lévő

szociológiai vizsgálat ezt nagyon jól tudja. Pontosan tudható a központban, hogy milyen településen él, annak milyen az infrastruktúrája, mi az, amiben segítségül lehet lenni. Tehát most kezdődhet el egy olyan munka, amely a rendszerváltás óta azért volt lehetetlen, mert ilyen adatok az állam számára egyszerűen nem álltak rendelkezésre. Talán most lehetne a Klebelsberg Központot megerősíteni kutatókkal, szakemberekkel, akár olyan szakemberekkel is, akik nem feltétlenül az oktatásban szakemberek, hanem településben, a környezetben és egyéb feltételekben azért, hogy ezeknek a gyerekeknek a segítségére lehessen lenni. En ezt egy olyan különleges csoportnak tartom, amivel, azt gondolom, érdemes foglalkozni.

A felsőoktatás területére térve és röviden bemutatva, a fejezetek itt sem változtak, érettségi felvételi ügyekkel találkozunk, ezeknek az ügyeit kezeljük. Ennek bejáratott modellje van arra, hogy hogyan kell első fokon, másodfokon dönteni. Itt csak azt szeretném jelezni a képviselőknek, hogy az idéntől változott meg a helyzet és ennek a tanulságait még nem látjuk pontosan. Nevezetesen, hogy nem a miniszter hozza a másodfokú döntést, hanem bírósághoz kell fordulni. A bíróság jól láthatóan még nem tudott egészen jól felkészülni erre az új ügycsoportra. Most zajlanak például perek, de olyan, hogy napi tíz egy-egy bíróságon, és ezek egyelőre még csak tárgyalások, tehát még nem hoztak döntést. Úgyhogy valószínűleg a fellebbezési időszak kitolódik. Kicsit féltő, hogy ha mondjuk egy hónap múlva hoz a bíróság döntést, hogy fel kell venni egy gyereket, akkor technikailag lesz lehetetlen bekapcsolódnia. De ennek a tanulságait valószínűleg a jövő esztendő elején le tudjuk vonni és érdemes belenézni, hogy mit is látunk ezen a területen.

Az érettségi mellett természetesen a hallgatók megkeresnek bennünket tanulmányi és vizsgaügyekkel. Ezeknek a jellege, megoszlása nem nagyon változott a korábbi esztendőkhöz képest és a felsőoktatás 2017-es helyzetében egy különleges helyzet volt, erről beszámoltunk, ez a CEU-val kapcsolatos felsőoktatási döntés, jogszabály és az azt követő eljárásrend. De talán a felsőoktatással kapcsolatban a '18-as esztendő lesz az, amely egy másik modell felvázolását kezdi el és ez bizonyára kihatással lesz majd a hozzánk érkezett panaszokra, vagy a megváltozott jogszabályi környezet az arra adott válaszokra is.

Köszönöm szépen, hogy kiegészíthettem, és ha kérdéseik vannak, örömmel állok rendelkezésre.

Hozzászólások, kérdések

ELNÖK: Köszönöm szépen az oktatási jogok biztosának beszámolóját, illetve az írásos beszámoló kiegészítését. Ezennel megnyitom a vitát. A képviselőtársaimnak azt javaslom, hogy egy körben vitatkozzunk, mindenki mondja el az álláspontját, tegye fel a kérdését és megkérjük a biztos urat, hogy azokra szíveskedjék válaszolni. Elfogadható ez így? *(Senkinek nincs ellenvetése.)* Köszönöm. Megnyitom a vitát. *(Dr. Vinnai Győző jelentkezik.)* Parancsoljon, képviselő úr!

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. A szóbeli beszámolóban hangzott el, hogy a Klebelsberg Központnál sokkal több adat ott van a gyerekekről, a tankerületben található adatokról. Eszembe jut 2013, amikor létrejöttek a járásek és a tankerületi központok, amikor sok mindent nem tudtunk. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy akkor kormány megbízott voltam, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kormányhivatalt vezettem. Ez egy folyamat volt, megnéztük először, hogy egy tanárra hány diák jut, tehát akkor rendeződtek össze ezek az adatok. Nagyon érdekes, amit most a biztos úr mondott azzal kapcsolatban, hogy meg kellene erősíteni a központot, nem az adatok tekintetében, nem a fenntartható technikai része, nem a források tekintetében, hanem - és ez érdekelne engem - kutatókkal,

kutatásokkal, projektekkel, programokkal, nem tudom, konkrétan mire gondolt, de szeretném, ha ezt kifejtené.

Még egy rövid kérdés az egész napos iskolára vonatkozóan, amely 8-tól 16-ig tart. Nekem mindig az van a fejemben, hogy egyfelől arról beszélünk, és a média is felkapja ezt a témát, hogy leterheltek a gyerekek, nagyon sok órájuk van, 7., 8. órájuk van akár általános iskoláról, akár a középfokú oktatásról beszélek, másfelől azonban amikor valamit csökkenteni akarunk, akár a NAT-hoz kapcsolódva vagy más módon is, akkor jönnek a szaktanárok, történelemtanárok, magyartanárok - nekem is középiskolai történelemtanári végzettségem van - és azt mondják, hogy abból nem lehet elvenni, mert meg kell tanítani, nem lehet már azt az órát elvenni. Vagy például jönnek a természettudományos tárgyakat oktató tanárok, hogy nem jó az, hogy nincs külön biológia, fizika, kémia, földrajz s a többi, meg nem jó az, hogy természettudományos tárgyakat tanítunk. Tehát vagy van egy szemléletváltozás és egy módszertani változást el tudunk érni ebben, vagy nem tudunk dűlőre jutni, hogy hogyan csökkentjük a diákok leterheltségét.

Majd jön a másik, amire utal a kérdésem, amire szeretnék rákérdezni, hogy az egész napos iskola ebből a szempontból hogyan változtatta meg az iskolák belső életét. Mert az egész napos iskola az én fejemben - lehet, hogy rosszul látom - az órák mellett a tanulást is jelenti és egyéb foglalkozásokat is, szakköröket, tehetséggondozást, esélyteremtést, tehát sok mindent, ami nem tanórai keretek között valósul meg. Ezt szeretném kérdezni tehát, hogy a belső életét milyen irányba változtatta meg. Jó irány, rossz irány, hogy látja ezt?

ELNÖK: Köszönöm szépen Vinnai képviselőtársamnak. Ander képviselőtársamé a szó!

ANDER BALÁZS (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelettel köszöntök mindenkit és nagyon szépen köszönöm a biztos úrnak, illetve hivatalának, munkatársainak a munkáját, azt a munkát, amelyről a beszámoló itt fekszik előttünk, olvashattuk is.

Az, hogy az esetszám így nőtt, két dolgot is jelenthet. Egyrészt azt, hogy megnőtt a hivatal és a biztosi pozíció iránti bizalom, ezért fordulnak önkökhöz egyre többen. Másfelől pedig azt is jelezheti és jelzi is szerintünk, hogy nagyon-nagyon komoly problémák vannak az oktatás, a közoktatás területén Magyarországon. Nyugodtan felfoghatjuk úgy ezt az előttünk lévő példatárat, ezt a gyűjteményt, mint egyfajta nagyon szomorú aranybányát, de lehet, hogy inkább azt kellene mondanom, hogy valamiféle oktatási meddőhányónak a megvalósulását, mert rengeteg problémára rávilágít. Ezek azok a problémák, amelyekről mi mindig beszélni, illetve vitatkozni szoktunk. Egyre nő a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya az iskolában, egyre inkább meghatározza a családi háttér az iskolai teljesítményt. Ha mindezeket figyelembe vesszük, akkor azok a problémák, amelyek itt felvetődtek, hogy ezeknek a gyerekeknek milyen szintű ellátás jut, újabb kérdéseket generálnak. Mi azt mondjuk, hogy van tanárhiány, tudom, kormánypárti képviselőtársaim azt mondják, hogy nincs, viszont az esetek azt bizonyítják, hogy igenis nagyon súlyos tanárhiány van. Biztos úr legalább azt elismerte, hogy ha máshol nem is, de a fejlesztő pedagógusok, a gyógypedagógusok körében igen komoly munkaerőhiánnyal kell szembenéznünk. Az esetek jelentős része ugyanis pontosan arról szól, hogy azok a gyermekek, azok a diákok, akik szakértői véleménnyel rendelkeznek és igenis megjárna nekik az a fejlesztés, sok esetben nem jutnak hozzá.

A panaszos esetek jelentős és a legszomorúbb részét egyébként az ilyen esetek jelentették. Teljesen horrorisztikus - és meg kell hogy mondjam, tanárként is ezt

mondom -, felháborító volt azt olvasnom, hogy egy ötödik osztályos autista, szakértői bizottság által a diszgráfiáról kiállított papírral rendelkező kisgyermeket azzal büntették a pedagógusok, amikor nem jegyzetelte az órai anyagot, hogy rendre elégtelent adtak neki. Egyébként majd szeretném is a bizottsági ülés után megkérdezni, hogy mi lett ennek az ügynek a vége, mert tényleg nagyon érdekel. Végtelenül felháborít mint pedagógust is.

De rávilágít ez másra is. A kiégésre, a frusztrációra, arra, hogy bizony a pálya, ezt is mondjuk ki, némely esetekben kontraszelektálódott. Tehát egy ilyen embernek, aki így viszonyul egy ilyen problémával küzdő kisgyerekhez, nincs ott helye. Egy zsák krumplit nem bízna rá, nemhogy egy-egy autista kisgyereket, azért ezt hadd mondjam, mindamellett persze, hogy minden eszközzel védem a pályát és a munder becsületét, de azért vannak bizonyos korlátok és határok.

A leterheltség kapcsán Vinnai képviselőtársam jól rávilágított arra a dichotómiára, amiben igazán nem tudom, hogyan lehetne igazságot tenni. Egyfelől a leterheltség, másfelől pedig az, hogy valóban azt szeretnék szaktanárként is, hogy komoly szaktanári munka folyhasson egy-egy órán. De amikor azt olvassuk ebben a példatárban, hogy hetedik osztályos kisgyereknek hetente háromszor van nulladik órája, akkor fel kell tennem azt a kérdést, hogy képviselőtársaim mit szólnának ahhoz, ha mondjuk nekünk hetente háromszor kellene beülnünk bizottsági ülésre nulladik órában 7 órás kezdéssel. Nyilván egyáltalán nem tetszene nekünk. Tehát ezek a problémák, amelyek itt sorjáznak, mind-mind azt világítják meg, hogy igen komoly gondok vannak a magyar közoktatásban.

A fogyatékossgal élők aránya egyre nő, az ellátásuk viszont, ahogy itt erről már előbb is volt szó, nem megoldott. Ezt óriási problémának látjuk, ugyanúgy, ahogy mondjuk a gyermekkorú vagy éppen fiatalok bűnelkövetők arányának növekedését. Megilletné az oktatás minden szereplőjét, hogy biztonságban legyen, hogy ilyesféle gondokkal ne kelljen szembesülnie az iskolában, vagy ha ez mégis megtörténik, akkor ezt megfelelő módon tudja kezelni az adott oktatási intézmény. De azt látjuk, hogy ez a gyakorlatban sokhelyütt nem működik.

A finanszírozás kapcsán emlékeztetnék rá, hogy a biztos úr a misére járást említette. Isten őrizz, nem az egyházi intézményektől sajnálom a többletforrást, teljesen igaza van egyébként abban, amit kifejtett, viszont azt hiányoltam ebből a jelentésből, hogy hogyan van az állami, illetve az egyházi fenntartású iskolák finanszírozása, miért van az, hogyan fordulhat elő Magyarországon, hogy egy állami iskola 38 százalékos összeggel gazdálkodhat egy egyházi intézményhez viszonyítva dologi kiadásait tekintve. Itt megint csak jönnek azok a problémák, amelyek ebből fakadnak, mert annak az iskolának egy csomó mindenre nincs pénze, olyan dolgokat kell adott esetben a szülőktől követelniük, amelyek megterhelik egy adott család pénztárcáját.

Tényleg nagyon-nagyon sokáig lehetne sorolni ezeket a dolgokat, viszont nem akarok átmenni sztorizgatásba. Az biztos, látjuk, hogy komoly problémák vannak. Ezt viszont úgy kezelni nem lehet, képviselőtársaim, hogy 15 milliárd forinttal szán többet a bér jellegű kiadások tekintetében a következő évi költségvetés a közoktatás vonatkozásában itt, Magyarországon. Tizenötmilliárd forint, tudják jól, semmi, ez az inflációs szintet nem fogja fedezni. Köszönöm.

ELNÖK: Kedves képviselőtársaim, láttam a jelentkezőket, adom a szót sorban. Nem is értem, hogy a kiváló pedagógusok miért hagyják el a pályát és lesznek politikusok. (*Ander Balázs: Majd elmondom!*) Kállai Mariann képviselőtársamnak adom meg a szót!

KÁLLAI MARIANN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Műfajilag próbálok szorítkozni a beszámolóra. Úgy gondolom, nagyon komoly feladatunk az, hogy megköszönjük, megbecsüljük azt az anyagot, amit kaptunk. Másrészt nyilván az én tájékozatlanságomat mutatja, mégis megkérdezem, hogy jól érzékelem-e biztos úr gondolatában, hogy az ügyek száma alapvetően kiegyenlítettten hasonló, csak az ügýtípusok változnak. Tehát a trendet szerettem volna megtudni.

Köszönöm azt az árnyalt összefoglalót, amiben láthatjuk, hogy és milyen módon, kitől jönnek a megkeresések. Úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos világ. Ha most elképzelem, hogy hány gyerek, hány tanár van, hány nap van, hány iskola van, akkor a számokkal lehet játszani, de elgondolkodtató, hogy mihez képest sok és mihez képest kevés a panaszok száma. De az, hogy árnyaltan különböző problémakörökre reflektál, azt gondolom, nagyon fontos.

Látjuk, hogy a megtett intézkedések közül, tulajdonképpen az összesből, ha jól látom, egyetlenegy volt az, ami jogalkotási szándékot jelenthetett. Mindennek ellenére biztos vagyok abban, hogy akár a Klebelsberg Központ, akár a különböző intézmények nyilván a saját maguk fejlesztésére ezt felhasználják. De azt gondolom, hogy ennek a mai napnak nagyon fontos üzenete, hogy egy nagyon tartalmas, nagyon határozott anyag elkészült. Érdekes mutató, bár azt hiszem, az életkori sajátosságokból adódik ez, hogy a szülők és a fiatalok megkeresései között, ha jól látom, a gyerekek megkereséseinek száma ebben az esetben nagyobb. Köszönöm az anyagot és köszönöm, hogy ilyen informatív.

Egyetlen kérdésem maradt: jól érzékelttem-e, hogy körülbelül hasonló a panaszok száma, a típusok viszont változnak. Tehát mi a trendje tulajdonképpen mindennek? Gondolom, hogy a Klebelsberg Központ is fogja használni munícióként tulajdonképpen ezeket a megállapításokat. Nincs olyan rendszer, én magam is tanár vagyok, amit nem lehet fejleszteni. Én úgy gondolom, hogy a total quality management hiába mondja azt, hogy a nulla hiba száz százaléka teljesítmény, de hiszen ez egy élő organizmusrendszer. Köszönöm a munkájukat.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Gréczy képviselőtársamnak adom meg a szót.

GRÉCZY ZSOLT (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Én is hadd kezdjem azzal, hogy köszönöm az ön és a hivatal munkáját. Néhány ponton kapcsolódni fogok képviselőtársaimhoz, néhány ponton pedig megpróbálok új témát is felvetni.

Egyrészt ez a leterheltség, amiről szó esett, nyilván nemcsak a diákokat érinti, hanem a tanárokat is. Van-e önöknek bármiféle olyan információja, amely kifejezetten a tanárok adatszolgáltatási kötelezettségeiről és az ilyen, számukra feleslegesnek tűnő adminisztrációról szól, vagy esetleg az ellenőrzöttség látszatát kelthetik bizonyos esetekben ezek a számonkérések? Erről van-e bármiféle információ?

A másik kérdésem, csatlakozva jobbikos képviselőtársamhoz, hogy az rendben lévő-e vagy önközhöz eljut-e erről bármiféle adat, hogy az állami fenntartású iskola kevesebb pénzből gazdálkodik, mint az egyházi fenntartású. Én sem arról beszélek, hogy az egyházi iskolától el kellene venni, hanem arról, hogy fel kell emelni az állami fenntartású iskolák pénzét. Az nem járja, hogy az egyik helyen a körülményekhez képest dúskálnak, a másik helyen pedig alapvető szolgáltatásokra esetleg nem jut pénz.

Csak szóba hoznám azt is, hogy bizony vannak olyan intézmények, ahol politikai kinevezettek kerülnek az adott gimnázium élére. Több helyről is hallottunk

ilyet, hogy sem a szülők közössége, sem a tanárok közössége, sem a diákok nem akartak egy embert oda, hanem mondjuk egy általuk kedvelt igazgatót támogattak volna, ennek ellenére mégiscsak olyan ember került az intézmény élére, akit az éppen aktuális, természetesen Fidesz-hatalom kinevezett.

A következő kérdésem, hogy van-e arról bármiféle adat, hogy a szülők esetleg mit gondolnak a tankötelezettségről. Ezt leszállították 16 évre, de mit gondolnak róla, vissza kellene-e állítani 18 évre. Van-e erre bármiféle adat, információ, kutatás, ehhez hasonló?

Az utóbbi hónapokban nagyon sok elborzasztó adat jött arról is, hogy a megkérdezett magyar középiskolások jelentős hányada, bizonyos iskolákban a fele azt tervezi, hogy nem Magyarországon fog élni, nem Magyarországon akarja folytatni a tanulmányait, érettségi után el akarja hagyni az országot. Szerintem ennél rettenetesebb adat nem nagyon tud lenni. Önökhöz eljut-e ez ügyben bármiféle információ? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Farkas képviselőtársamnak adom meg a szót.

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm szépen. Én is azzal szeretném kezdeni, hogy köszönjük szépen biztos úrnak a munkáját, ezt a tartalmas beszámolót.

Rögtön az adatokból kiderül, hogy hány diáktól érkező panasz jutott el önökhöz és bár növekszik a szám és olyan nagyságrendű, ami jelzi, hogy nagyon komolyan veszik az önök intézményét, mégis ha belegondolunk abba, hogy gyakorlatilag egy egymillió érintetti kör napi szintű tevékenységéhez kapcsolódik az oktatás, amiben ők részt vesznek, akkor ez a hétszázas szám nem tekinthető olyan túl nagyoknak. Ebből az alapmondatból kiindulva szeretnék érdeklődni, hogy ön elegendőnek tartja-e a diákok saját maguk által felállított diákönkormányzatainak hatékonyságát, a diáktanács hatékonyságát.

Gondolkodjunk kicsit a fiatalok, a diákok fejével! Ha őt egy sérelem éri, és szerintem elég gyakran előfordul ez a mindennapi oktatás folyamán, főleg - mondom még egyszer - ilyen nagy érintetti kör esetén, akkor lehet, hogy sokan nem is tudnak arról a lehetőségről, hogy önhöz, az önök intézményéhez lehet fordulni, vagy éppen egy nagyon távoli, nehezen elérhető rendszernek tartják azt, hogy az oktatási jogok biztosához forduljanak. Sokkal nagyobb bizalommal és könnyebben tudnának fordulni a saját iskolájukon belül működő diáktársaikhoz, meglenne az a bizalom, ami szükséges egy ilyen probléma feltárásakor és mégis közvetlenebb lenne a kapcsolat. Félek, hogy sok helyen nem működnek jól ezek az intézmények. Ezért kérdezem, hogy ön mint akinek nagy rálátása van az oktatás mindennapi problémáira, hogyan látja ezt, szükségesnek tartja-e, hogy egy ösztönző rendszerrel, vagy valamilyen módon próbáljuk fejleszteni a diákok önszerveződését, próbáljuk elérni, hogy a diákönkormányzatok, illetve az ezekre épülő diáktanácsok hatékonyabban működjenek ezáltal elérve azt a célt, hogy a diákok panaszai jobban eljussanak az érintettekhez és jobban tudják képviselni őket. Ez lenne az első kérdésem.

A második téma, amiről szeretnék önnel minimális párbeszédet folytatni, amire lehetőséget ad ez a bizottsági ülés, az azzal kapcsolatos, hogy rendszeresen hírekben olvashatunk arról, hogy a politikai szereplők oktatási intézményekben való megjelenése milyenfajta viharokat vált ki. Szerintem mindkét irányba léteznek szélsőségek. Tehát nem hiszem azt, hogy ha egy politikus egy fiatallal, egy diákkal együtt megjelenik egy képen, akkor már rögtön politikai pedofiliát kellene kiáltani, viszont láthatunk olyan példákat is, amikor jogosan kapja fel a fejét minden jóérzésű

ember, hogy politikai kampánytevékenységet folytatnak egy oktatási intézményben zajló rendezvény keretein belül. Erre tudnék konkrét példát mondani, de nem politikai irányba szeretném elvinni ezt az ügyet, ezért nem szeretném ezeket most előhozni.

Ha jól tudom, önnek is volt szerencséje ezzel az ügygel foglalkozni és nyilatkozott is, hogy ön az oktatási jogok biztosa és ez inkább erkölcsi kérdés, hogy egy politikus mit enged meg magának, mit nem egy ilyen szituációban. De mégis szerintem fontos lenne valamilyen lépéseket tenni a szabályozás irányába. Tehát ez a jelenlegi helyzet, amikor tényleg az adott politikus saját belátásán múlik az, hogy mit ítél meg odavalónak, és ha ezen túlhalad, gyakorlatilag akkor sem éri nagy hátrány vagy nagy következményei nincsenek, ez azért hosszú távon nem tartható. A kérdésem arra vonatkozna, hogy ön hogyan látja ezt a kérdéskört. Ha nem önnek, kinek kellene kezdeményezni egy ilyen szabályozást? Lehet-e egyáltalán objektíven megállapítani azt, hogy mi az, ami belefér, mi az, ami nem egy ilyen szituációba? Én azon az állásponton vagyok, hogy egy közös gondolkodásnak el kellene indulnia egy ilyen irányba, mert az nem jó, hogy kígyót-békát kiabálunk egymásra ebben a témakörben, ugyanakkor meg előrelépés nem történik, és tényleg sajnos történnek olyan szomorú esetek, amikor egyértelműen kampánytevékenységre használnak fel egy ilyen szituációt.

A harmadik témakör, amit érinteni szeretnék, és amiben szeretném a tanácsát, véleményét kérni mint szakembernek, mint aki szintén, ahogy említettem már, az oktatás számos területére nagyon komoly rálátással rendelkezik, ez pedig a felsőoktatásba bejutással kapcsolatos kérdéskör. Tudjuk, hogy 2020-tól csak egy középfokú nyelvvizsga megléte esetén lesz abszolválható. Nemcsak mi, hanem sokan aggódva tekintenek erre a dátumra figyelembe véve azt, hogy a köznevelési rendszeren belül nyilvánvaló tény - több statisztika, tanulmány állítja ezt -, hogy nem megfelelő idegen nyelvi felkészítés zajlik, amely megalapozná azt, hogy tényleg mindenki, aki szeretne egyetemre, főiskolára bejutni, az rendelkezzen középfokú nyelvvizsgával. Félünk, hogy ennek bizony komoly következményei lesznek azok számára, akik kevésbé engedhetik meg maguknak azt, hogy különórákra, nyelvi kurzusokra járjanak, mert önmagában a köznevelési rendszerben kapott idegen nyelvi órák nem elegendőek ahhoz, hogy eljuttassák arra a szintre, hogy a nyelvvizsgát teljesíteni tudja. Szeretném kérdezni, ön hogyan látja ezt a kérdéskört, ön szerint mi várható itt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Ha jól értettem, a panaszok alacsony száma valójában az oktatási rendszer minőségének, működésének magas színvonalát tükrözi vissza. Ha jól értettem a bevezető gondolatait. *(Farkas Gergely: Rosszul értette!)* Rosszul értettem. Értem! Hoppál képviselőtársamnak adom meg a szót!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Biztos Úr! Az első szavunk a köszöneté. Nyilvánvalónak tűnik, hogy a magyar oktatási igazgatás és ennek jogi környezete biztonságot mutató pályán halad előre, az iskolahasználók, szülők és diákok ismerik és tudják, hogy fordulhatnak a biztosi hivatalhoz, és ez egy jogbiztonságot jelent.

Itt szeretném zárójelben megjegyezni, hogy nem is annyira a bizottságunk tagjaként dolgozó ellenzéki képviselők, mint inkább az ellenzéki újságok örökös fékek-ellensúlyok megszűnése kezdetű, Magyarországot siralomvölgyként aposztrofáló sikolyai enyhén szólva is komikussá válnak, amikor éppen az oktatás terén az Oktatási Jogok Biztosának Hivatala szakértelmét is bizonyítva hatékonyan, a

demokrácia egyik fontos intézményét működteti. Tehát így is köszönettel tartozunk személyesen az ön szakmai elhivatottsága és munkatársai munkája iránt is.

Azért, hogy a jegyzőkönyvben ne maradjon megjegyzés nélkül, engedjék meg elmondanom, hogy ellenzéki képviselőtársaim bizonyos tájékoztatásról tettek tanúbizonyságot, mégpedig az egyházi és az állami fenntartású intézményi finanszírozás kérdésében. Hadd előzzem meg a biztos úr válaszát. Ha az erre vonatkozó törvényeket ismernék, nyilvánvalóan ilyen számárságokat nem mondanának, hogy az egyházi intézmények magasabb finanszírozásban részesülnek. Merthogy, tisztelt képviselőtársaim, éppen az önök kormányzása idején, 1997-ben, még Horn Gyula kormánya idején kötött meg a Vatikán és a magyar állam közötti szerződés. A Vatikáni Szerződésben pedig azt fektették le, hogy az egyházi fenntartású közoktatási intézmények finanszírozása nem lehet alacsonyabb, mint a summa egy évben ráfordított fejenkénti összeg az állami, önkormányzati fenntartású oktatási intézményrendszerben. Magyarán a működési modell lényege az - amint látom az ellenzéki szakértők bólogatásából, önök is tisztában vannak ezzel -, hogy év végén egyházi kiegészítésre kerül sor. Magyarán az előző évi summa egyházi finanszírozástámogatás és az egyházi kiegészítő támogatás mértékét toldja meg az állam a következő év végén az előző évi mínusszal, tehát annyival, amennyivel kevesebbet adott az egyházi intézmények finanszírozására, mint az állami intézmények finanszírozására tárgy évben. Egyetlen időszak volt, amikor ez a rendszer nem működött, ez a Gyurcsány-kormány időszaka, akkor a történelmi egyházak perben álltak a magyar állammal azért, mert Gyurcsány Ferenc kormánya sajnos visszatartotta a Vatikáni Szerződés alapján álló egyházi intézményi finanszírozást. Ez ténykérdés, tessék visszanézni a korabeli krónikákat. Ezt csak helyre szerettem volna tenni, hogy a szakmaiatlan politikai megnyilvánulások ellensúlya is benne legyen a jegyzőkönyvben.

Ami konkrét kérdésem volna biztos úrhoz, az pedig arra vonatkozik, hogy a beérkezett jelzések arányát tekintve nagyon izgalmas szemlélni azt, hogy a diákoktól jövő megkeresések száma arányában már magasabb, mint a szüleiktől jövő arányok. Van-e olyan arányszámuk vagy érzékelhetünk-e olyan statisztikát, amely azt mutatná, hogy a főváros-vidék viszonylatban a diákok tájékozottsága erőteljesebb a tekintetben, hogy a biztos hivatalkához lehet fordulni bármilyen kérdésben. Van egy olyan gyanúm ugyanis, hogy a vidék iskolarendszerében még kevésbé ismert, hogy ez a jogi lehetőség létezik a diákság számára, miközben egy konzervatív iskolarendszerben gondolkodó politikai érában természetesen a mi számunkra a jogok és kötelezettségek helyes aránya és egyensúlya kívánatos a magyar iskolarendszerben. Tudunk-e segítséget nyújtani ahhoz, hogy e jogok és kötelezettségek arányának ismertetése az iskolákban, akár az iskolaigazgatókon, akár a Klebelsberg Iskolafenntartó Központon keresztül, akár más társintézményeken keresztül eljuthasson az iskolák polgáraihoz? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dunai Mónika képviselőtársamnak adom meg a szót.

DUNAI MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Biztos Úr! Én is nagyon köszönöm azt a munkát, amit a hivatal az ön irányításával végzett nemcsak most, hanem már nagyon hosszú időszakra visszamenőleg.

Hadd emeljek ki egy olyan előremutató tevékenységét a hivatalnak, amely a mai alkalommal is felszínre került. Azt külön köszönjük, hogy nemcsak összegyűjtik, kivizsgálják ezeket a panaszokat, hanem javaslatokat is fogalmaznak meg. Azt

gondolom, hogy ez az, amiből nekünk, politikusoknak is nagyon sokat kell tanulnunk és tovább kell lépnünk a különféle eszközeinkkel, módosításokkal. Ma egy ilyen kiemelkedő javaslat volt a tankerületi központok bővítése, annak a lehetősége. A gyógypedagógusi hálózat bővítéséről volt szó, de persze ilyenkor pszichológusokra és egyéb segítő szakmákra gondolhatunk. Ez napirenden van. Szeretném a bizottság tagjainak elmondani, hogy szakmai és politikai körökben is tervbe van véve, hogy a gyógypedagógusi hálózat jelentősen bővülni fog a jövőben. Ezt jó látni, hogy a politika és a szakma is meg tudja erősíteni és egymást segítve a gyerekek javára tudjuk ezt a problémát valamelyest enyhíteni, reméljük, kezelni is.

Az valóban látszik - és ezt sokan elmondták már az előttem szólók közül -, hogy a bizalom egyre nagyobb a hatóság iránt. Azt szeretném elsősorban ellenzéki képviselőtársaimnak mondani, hogy attól, hogy több ügy van, az nem feltétlenül azt jelenti, hogy több sérelem fordul elő ma Magyarországon, hanem éppen hogy a bizalmat mutatja, tudják, hova kell fordulni és tudják, hogy valamilyen következménye annak lesz, ha a hatósághoz és a biztoshoz fordulnak a különféle sérelmek kapcsán. Tehát ez nem teljesen hozható így párhuzamba.

Egy kérdésem is van és néhány reakcióm még az elmúlt hozzászólások kapcsán. A kérdésem az lenne biztos úrhoz, hogy ma nem emelte ki hangsúlyosan az iskolában előforduló agresszió kérdését. Ez az elmúlt években talán slágertéma volt. Ez azt jelenti-e, hogy most kicsit ez visszaszorulóban van, vagy arról van szó, hogy vannak ennél - hogy mondjam - súlyosabb és nagyobb számban előforduló esetek is?

Ander Balázs, illetve más is az iskolák és a gyermekek túlterheltségét említette, ezt a bizonyos nulladik órát. Nézzük meg azonban, hogy akiknek nulladik órája és még nyolcadik órája van és mondjuk általános iskolás, azok nem a normál rendszerű iskolai oktatásban vesznek részt. Ők emelt szintű oktatásban vannak, ami nem kötelező. Tehát az emelt szintű oktatásnak plusz órái vannak, mert még plusz nyelvórákat vesznek, és ezáltal van különbség, nem az alap óraszám az ennyi.

A másik pedig, amikor a pedagógusok leterheltségéről beszélünk. Ezt inkább meg is kérdezem, hogy a pedagógusok leterheltségében olyanfajta panaszáradat van-e, hogy vannak olyan települések, olyan falvak, olyan kerületek, ahol nagyon sok gyermek van. Növekszik a gyermekek születési száma. Ilyen például az én választókerületem, Rákosmente és Kőbánya, ahol egyértelműen növekszik a gyermekek száma. Nálunk van, ahol már alsó tagozatban 30 fő van egy osztályban és vannak olyan települések, ahol bizony 18-20 gyermeket tud tanítani a pedagógus. Ez a jó természetesen. De mégis, ha a pedagógusok túlterheltségét nézzük, akkor ennek területi eloszlása is van és egyértelmű, könnyű belátni, hogy 30 gyermekkel foglalkozni vagy 18 gyerekkel ugyanazért a besorolásért, az nem ugyanazt a munkát és leterheltséget jelenti. Erről talán kevesebbet beszélünk és kíváncsi vagyok, hogy ilyen panaszok vannak-e.

Még egy utolsó gondolat. Amikor az oktatási rendszerről beszélünk, amit most ellenzéki képviselőtársaim ostromoztak kihasználva a biztosi beszámolót, mindig tegyük hozzá, hogy a mi felelősségünk az, hogy az oktatási rendszer kereteit biztosítsuk. Hogy olyan tartalmi és olyan pénzügyi forrást tegyünk a magyar oktatásügy mellé, amely biztosítja, hogy a gyermekek versenyképes tudást szerezzenek és nevelve is legyenek az iskolában. Azt kevésbé szokták hangsúlyozni, hogy a pedagógusnak is van felelőssége, mégpedig óriási felelőssége van az egyes pedagógusnak, minden egyes pedagógusnak. Tehát amikor az oktatási biztoshoz fordulnak panasszal, akkor annak a többsége, ahogy olvastam a beszámolót, nem a rendszer nem helyénvalósága miatt van, hanem azok miatt a túlkapások, vagy azok miatt az esetek miatt, amikor az egyes gyermek az egyes pedagógus fellépése, bánásmódja ellen emel kifogást, vagy az egyik pedagógus a másik ellen, vagy a diákok

ellen. Azt szeretném, ha a közgondolkodásban folyamatosan jelen lenne, hogy például amikor a PISA-teszteket és a különféle felméréseket írják a gyermekek, akkor ott bizony kőkeményen ott van annak a tanító néninek, tanárnőnek, tanár úrnak a felelőssége, hogy mit tanít meg a gyereknek, milyen képességfejlesztést tud megvalósítani az órákon. Tehát eljön az az idő, remélem, amikor nemcsak az oktatási rendszeren kérnek számon, hogy milyen a magyar oktatásügy egésze, nagyon fontos, tényleg ez az alap, de az, hogy megtanuljon a gyermek írni, olvasni, számolni, ha mi a körülményeket biztosítjuk, akkor az igenis az egyes pedagógusok felelőssége. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Gréczy Zsolt jelentkezik.)* Gréczy képviselőtársamnak szeretném jelezni, hogy az elején megkérdeztem, megfelelő-e, hogy a parlamenti szokásoknak és a tárgyalási gyakorlatnak megfelelően egy körben, egy hozzászólással fogunk vitatkozni. Tehát ha nem haragszik meg, képviselőtársam, nem adom meg a szót. Akkor megkérdeztem, hogy mindenki számára elfogadható-e. *(Gréczy Zsolt: Én csak akkor...)* Most nem adtam szót képviselő úrnak, ne haragudjon! *(Gréczy Zsolt: Akkor még nem tudtam, hogy egy valótlan adattal fogjuk a jegyzőkönyvet terhelni és az egyházi és az állami oktatás...)* Én értem, képviselő úr, de ha most nem nyomja meg a gombot, akkor sem adtam meg a szót, ne haragudjon! Egyelőre én beszélek, nálam van a szó. *(Farkas Gergely: Te mindig beszélsz!)* Én vagyok a levezető elnök... *(Farkas Gergely: Elég nagy baj!)* Lehet, hogy önnek nem tetszik, képviselőtársam, de kérem, hogy a parlamenti formákat szíveskedjék betartani! Egyrészt ne tegezzen engem, itt én vagyok a bizottság levezető elnöke, másrészt szíveskedjen szót kérni, ha szeretne megszólalni! Ez parlamenti bizottság, ez nem a folyópart, ahol ön méltatlan dolgokat szokott végrehajtani.

További jelentkezést nem látok. Megadom a szót biztos úrnak, hogy szíveskedjék az elhangzottakra reagálni és válaszolni.

Dr. Ááry-Tamás Lajos válasza, reflexiói

DR. ÁÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Köszönöm szépen a kérdéseket, köszönöm szépen a kedves szavakat is. Kétségtelenül jól esik, a munkatársaimnak át fogom adni, a helyettesemmel érkeztem most ide. Ez egy kicsi csapat, egyébként hatan vagyunk összesen. Ebben mindannyian benne vagyunk, a titkárnőm, a helyettesem és jogász beosztottaim.

Egyesével válaszolok a kérdésekre. Vinnai Győző képviselő úr kérdése volt, hogy milyen projektekre gondoltam, amikor a Klebelsberg Központ megerősítéséről beszéltem. Az a különleges, hogy az ombudsman nem azon gondolkodik, hogy mit kellene csinálni, hanem azon, hogy mit nem szabad. Ezért kétségtelenül ötleteim vannak, de inkább kérdésekben gondolkodom, hogy az oktatási szereplőknek vajon mi van a fejében, amikor iskolát választanak a gyermeküknek, miért azt az iskolát, honnan szerzik az adatokat, vajon valós-e az a vágy, amit kinéznek az iskolából, vagy az iskola adatai azt nem támasztják alá. Vagy tudnak-e a környékbeliek a környék iskoláiról, vagy csak arról tudnak, ahol laknak? Hogy érdemes-e a fejlesztéseket elindítani, mondjuk, a következő öt évben? Izgalmas lehet egy-egy járásban, térségben arról vitatkozni, hogy hogy nézzen ki a térség iskolarendszere, mondjuk, húsz év múlva. Kétségtelenül vannak olyan adatok, amelyeket nem tudunk, de ha elkezdünk ebben az irányban gondolkodni, akkor nagyon sok hasonló irányú fejlesztés történhet meg. A Klebelsberg Központ kutatói szerintem megkereshetik a helyi vállalkozásokat, hogy megismerjék, ők hogyan gondolkodnak az iskoláról, az óvodáról. Azt látom az elmúlt húsz év tapasztalata alapján, hogy az iskola körül sokkal nagyobb erőforrás van, vagy sokkal nagyobb erőforrást gyűjtünk be az iskola számára,

mint ahogy azt leírnánk vagy elképzelnénk. Szerintem jó sok tartalék van még és szerintem a tankerületek is és a Klebelsberg Központ is nagyon sok szakma együttműködése révén helyzetbe hozhatják a szülőket, a gyerekeket és értelemszerűen a tanárokat, ha ilyenekről beszélnek.

Több kérdés hangzott el az egész napos iskola, leterheltség kérdésköréről. Az a különleges, hogy 2013-ban születik meg az a jogszabály, amely előírja, hogy 16 óráig benn kell lenni az iskolában. Ez egy olyan helyzetet eredményez, hogy bevezetésre kerül, de nagyon sok helyen nem történik meg annak a belső vizsgálata az iskolában, hogy vajon mindent vigyünk magunkkal ezen az új úton, vagy letehetünk néhány dolgot. Hogy ne homályban beszéljek, megemlítem, hogy például amikor a házi feladat kifejezetést beütjük a keresőbe, a jogszabályban ezt nem fogjuk megtalálni. Nincs jogszabályi helye a házi feladatnak. Ez egy pedagógiai módszer, egy tradíció, amit viszünk magunkkal.

Ez egy nagyon izgalmas vita lehetne helyben is, az iskolákban, de akár kistérségben vagy tankerületenként, vagy akár központilag is, hogy ha a gyermek nyolc órát benn van, akkor miért kell hazavinnie a munkát. Ha ez munkavállalóval történik, akkor a túlóráért, a pluszmunkáért akár pénzt kérhet, vagy sztrájkolhat, tehát számos joga van. A gyereknél meg ezt valahogy kevésbé gondoljuk végig. Elfogadom, jogász ember vagyok, nem vagyok tanár, csak egyetemen oktatok néhány helyen, hogy a tradíciókról nagyon nehéz lemondani, mert ezt megszoktuk, jónak tartjuk és a megváltozott környezethez nem igazítjuk hozzá. De számos olyan iskoláról tudok, ahol megkérdezték egymástól a szülők, tanárok és gyerekek, hogy mi a legfontosabb értéke az iskolának, három pontban mindenki írja le, majd mi az, ami a legjobban zavarja a szereplőket az iskolában, ezt is csak három pontban írják le, majd tegyenek javaslatot arra, hogy hogy őrizzük meg az iskolából azt, ami jó, és hogy szedjük ki belőle azt, ami zavar bennünket. Például kiderült, hogy a házi feladat olyan volt, a tanárt is bosszantotta, hogy rengeteget kell javítania, adminisztrálnia, ha úgy tetszik, a gyerekeket is, nem beszélve a szülőkről, akik nem tudnak elmenni a nagymama születésnapjára, mert hétfőn témazáró kémiából.

Olyan helyzetről tudok, ahol az utca két oldalán két hasonló általános iskola van, az egyikben végiggondolták, hogy mi az, ami bántja őket és nincs házi feladat, sőt mivel az iskolatáska súlya volt az egyik ilyen kardinális kérdés a szülők számára, mert ők cipelték a gyermekek általános iskolai táskáját, az apák összeálltak és azt mondták, hogy minden osztályterem hátsó frontján gyalult deszkákból polcokat építünk, és minden oda kerül. A gyurma, a rajtábla, a körző, a munkafüzet, a könyv, minden ott van. És ha nincs házi feladat, a gyereknek nem kell hazavinnie semmit, reggel meg csak az uzsonnájával jön be. Két iskola. Az egyik iskolában felszabadultak a tanárok, mosolyognak tanítás után, a gyerekek boldogabbak és a szülők is elégedettebbek. Az utca túloldalán továbbra is az jellemző, hogy bosszankodnak az adminisztrációs terheken, a gyerekek azon, hogy mindenki őket nyüstöli, a szülő azon, hogy nem tud a gyerek lefeküdni, mert a házi feladatokból nem lát ki. Pedig ugyanaz a miniszter, ugyanaz a Nemzeti Alaptanterv, ugyanazon jogszabály érvényes a két iskolára.

Ezért kellenek talán a kutatók, hogy megnézzék, biztos, hogy csak az egyik oldal álláspontja érvényesül, nézzük meg, hogy a leterheltségben a rendszer előírásai, a tradíciók és a szülők elvárásai néha a saját gyermekükkel szemben, milyen százalékban járulnak hozzá a leterheltséghez. S ha elindul egy vita, akkor nem egymásra mutogatás történik talán, hanem szétszálazni lehet ezeket az ügyeket és a leterheltség megítélésem szerint ettől csökkenhet. *(Zaj. - Az elnök megkocogtatva poharát: Kis figyelmet kérek!)*

A kérdés az volt, hogy hogyan változtatta meg az iskola belső életét az ilyen típusú konfliktusok száma. Azt tudni kell, hogy ez egy nagy társadalmi alrendszer. A

társadalombiztosításban vagyunk csak többen. Olyan intézmények ezek, ahol sok ember tölt el sok időt egymás társaságában. Ha növekszik az együtt eltöltött idő, értelemszerűen növekedni fog a konfliktusok száma is. Ezek néha olyan egyszerű, elkerülhető kis konfliktusokban csúcsosodik ki, amikor azon gondolkodunk, hogy miért kellene ezzel egy oktatási biztosnak foglalkozni, vagy bárkinek, ezek megoldható ügyek lennének. Tehát meggyőződéseim, hogy ha találnánk jó belső megoldásokat a nyolc óra eltöltésére, akkor a konfliktusok száma, ha nem is csökken, de bizonyára átalakul. A konfliktusokra még vissza fogok térni.

Többen érintették, Ander Balázs először, hogy vajon a megnövekedett ügyszám mit jelent. Nézze, ahogy említettem, ez a második legnagyobb társadalmi alrendszere Magyarországnak. Mindig nézőpont kérdése lesz, hogy az 1800 ügy sok-e vagy kevés. Ez megközelítés kérdése és ebben nem nagyon tudok állást foglalni. Hogy problémák vannak az oktatásban, az kétségtelen. Olyan oktatási rendszert nem tud nekem mutatni, ahol nincs. Vagy a történelemben visszanyúlva olyan időszakokat, amikor ilyen konfliktusok nem jöttek elő az intézményből. Nem tudok abban állást foglalni, hogy ez sok-e vagy kevés. Azt kell hozzátennem az 1800 ügyhöz, hogy én az ELTE címzetes egyetemi docense vagyok, 15 éve tanítom a tanárjelölteket jogra, tanítok a Sapientia kolozsvári karán, tanítok Kolozsváron a protestáns teológián, a Műszaki Egyetemen a vezetőképzőben, a szegedi vezetőképzőben, a kaposvári vezetőképzőben. Szerintem Magyarországon már nincs lassan olyan iskolaigazgató, aki ne látott volna engem tanítási helyzetben, hogy ne tanult volna vagy ne államvizsgáztattam volna. Ott vagyok a diáktanárszabadságon. Ott vagyok a legnagyobb oktatási rendezvényeken, a Mesterpedagógusi Nyári Szabadegyetemen Sonkádön, meg Hajdúszoboszlón a szakértők konferenciáján. Tehát számos olyan helyen vagyunk ott, ahol rengeteget tudunk beszélni ezekről az ügyekről - ezek nem előadások kizárólag, hanem nagyon komoly konzultációk -, és azt látni, hogy nagyon sok ügy ezáltal oldódik meg.

A korábbi beszámolóimat fel tudják használni. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a legtöbb nyelvű honlap a miénk. Kétmillió találat fölött van évente. Ez azt jelenti, hogy nagyon sokan nézik. Ha kétmillióan nézik és évek múlva kapunk jelzést, hogy de hát elolvastuk, maga mit írt évekkorábban, mutattuk a tanárnak, elfogadta, megoldódott, az helyes. Önálló élete van, ha úgy tetszik, ennek a közel 40 ezer ügyszámhoz. Ezért most mi a jó? Hogy nálam legyen még kétezerrel több, vagy az, hogy a szereplők elkezdik használni ezt és a konfliktusaikat helyben megoldani? Biztos, hogy mindkettőnek van létjogosultsága.

Az egyházi finanszírozásról szóló részt hiányolta képviselő úr és Hoppál Péter képviselő válaszolt is erre. Egyetlenegy dologgal szeretném a vitát rövidre zárni. Módomban állt brüsszeli szakértőkkel erről a kérdéssel beszélni. Ez egy vádként jelentkezett a magyar oktatással szemben éppen a felzárkóztatáspolitikai kritikájaként. Eltűnt ez a vád. Ugyanis a szakértők rendelkezésére bocsátotta a tárcza az összes adatot. Ez nem azt jelenti, hogy a probléma nem létezik, csak amit látunk, az egy más képet mutat, mint ami a valóságban van. Az, hogy az egyházak kapnak pénzeszközöket az iskolák működtetésére, nem jelenti azt, hogy ez ugyanolyan elosztású, mint az állami iskoláknál. Gyakran dönt úgy egy-egy egyház, hogy valamiért fontos számára egy intézményt felújítani, felfejleszteni, sokkal több pénzt tud az adott intézmény rendelkezésére bocsátani, ezért a környező utcákhoz képest az az iskola irtatlanul sok pénzt kap. De csak azt szeretném jelezni, hogy sok-sok egyéb váddal egyetemben ez a vád is megdőlt. Tehát már a brüsszeli bürokraták sem vádolják Magyarországot azzal, hogy az egyházi intézmények nagyobb finanszírozást kapnak Magyarországon. Jelen voltam ezeken a tárgyalásokon, ezért tudom önöknek elmondani.

Kállai Mária kérdése, hogy mi a trend. Valóban nem növekszik látványosan az ügyeink száma. Az, hogy száz-kétszázzal többet kapunk, mint az azt megelőző évben, majdhogynem természetes, de nagy növekedési trendről nem tudok beszámolni. Az első két évben 1200-1300, aztán beállt, 1600 és 1800 ügy között mozog évente, ez látványosan nem változik. De ugyanazt tudom megismételni: nagyon nehéz megmondani, hogy mi a sok és mi a kevés ebben az ügyben.

A tanárok leterheltségére vannak-e adatok? Gréczy Zsolt kérdésére a válaszem az, hogy ilyen típusú adat nincs, de nem azért, mert ne keresnének meg bennünket, a pedagógusok panaszainak egy része megtalál bennünket, hanem mert ez munkaügyi természetű. Tehát amikor egy pedagógus a főnökével vitázik, mindegy, hogy a leterheltségéről, az óraszámairól, a kinevezéséről, az elbocsátásáról, az kívül esik az oktatási jog területén. Ezekre a jogvitákra rendelkezésre áll a Közalkalmazotti Tanács, békéltető testület, szakszervezet bevonása és a munkaügyi bíróság. Tehát ez az ügykör panaszként nem tud nálam megjeleníteni. A szakszervezetekkel kialakítottunk együttműködést. Nagy szeretettel tájékoztatom a pedagógusokat arról, hogy milyen szakszervezetek léteznek. Ott felkészült munkajogászok tudják őket segíteni. Természetesen elsősorban a tagjaikat, de abban a mérlegelési jog a tanáré, hogy ezzel él-e vagy sem.

Ahogy említettem, nagyon sok mindenkivel találkozom, tehát a tanárok túlterheltségéről számos formális és informális módon kapok jelzést, elmondják nekem. Ezek mindig izgalmas kérdések, mert úgy, ahogy elhangzott, területi eloszlása van ennek a leterheltségnek. Vannak olyan intézmények, ahol ebben a formában ez nem létezik, mert nem a 20-as létszám a kicsi, hanem a 8 diák, meg 6 egy osztályban. Tehát ilyen intézmények is vannak, ott a leterheltség értelemszerűen nem vagy nem így jelentkezik. Itt megint az a kérdés, hogy úgy vizsgáljuk-e a leterheltséget, hogy minden adatot elkezdünk összeadni és megnézzük, hogy vajon hány órát dolgoznak, vagy azt is meg tudjuk nézni, hogy az adott iskolában a saját lehetőségeikkel éltek-e ahhoz, hogy a saját leterheltségüket csökkentsék vagy sem. Ilyen típusú vitából viszonylag kevés van. Én nagyon szeretem ezeket a vitákat, mert lehet erről sokat beszélni.

A kutatók ilyenben tudnának segíteni. Készült nekem két ilyen pilot terv, de nem tudok finanszírozni kutatásokat, arról, hogy hogy néz ki a tanári egy iskolában. Önök, tanárok ezt tudják. A zsibongó 45 perces óra után a tanár bemegy egy zsibongó tanáriba, ahol arra sincs lehetősége, hogy egy füzetet földhöz vágjon, csak azért, hogy megnyugodjon, mert kicsit dühös lett, hanem ugyanolyan dühösen megy be a következő 45 percre. Én nem azt mondom, hogy a tanári átépítésével, de ha végiggondoljuk, hogy mi az, ami a feszültséget növeli, akkor valószínűleg nagyon sok belső forrás is rendelkezésre áll.

A másik ilyen vizsgálatunk arról szólt, hogy mi, szülők elvárjuk a tanároktól, hogy dicsérettel neveljék a gyermekeket és lehetőség szerint ne szankcióval. Igen ám, de a dicséret kultúrája hiányzik az iskolából mint munkahelyből. Annak nem épült ki a rendszere, hogy mit mondanak a vezetők a legfiatalabb tehetséges tanárnak, aki a legtöbbet tette az adott esztendőben, hogyan dicsérjük azt a tyúkanyószerű tanárnőt, aki már évek óta a fiatalokat maga köré gyűjtve fejleszti őket és indítja a pályának, hogyan dicsérjük azt az igazgatóhelyettest, aki erejét megfeszítve pályázott az elmúlt időben. Ennek a céges világban van kultúrája és ezek valószínűleg átvehető kultúrák, de ezek hiányoznak. Ha ezek hiányoznak, akkor elképzelhető, hogy a teher pusztán attól nő, hogy bennünket soha nem dicsérnek, vagy nem jól, vagy nem ízlésesen.

Ugyanez a válaszem az elsőhöz kapcsolódva, Gréczy Zsolt képviselő úr kérdése kapcsán, hogy politikai kinevezettek kerülnek az iskola élére. Mivel munkaügyi ez a kérdés, ezért még a szülőknek sem tudok semmit felajánlani azon túl, hogy ez nem

oktatási jogi kérdés, hogy a gyermeke iskolaigazgatója milyen politikai nézeteket vall. Én az oktatási jogok biztosa vagyok és nem az érdekeké. Ha az érdekekkel szembemegy egy iskolaigazgató kinevezése, akkor az érdekérvényesítés széles eszköztárát igénybe lehet venni bátran egy szabad országban, egy demokráciában és ezzel lehet élni. De nem a jogi vizsgálat fogja, különösen nem az oktatási jogok biztosának vizsgálata fogja segíteni a munkájukat.

Hogy a szülők mit gondolnak a tankötelezettségről? Nincs ilyen típusú adatom, mert ilyen típusú felmérést finanszírozni nem tudok és a konkrét ügyekben ilyen típusú jelzések nem jönnek be, de például a Klebelsberg Központ szakemberei akár ilyen típusú kérdéseket is fel tudnak tenni. Elképzelhető, hogy rosszul tudnak egy csomó dolgot, nem jól tudják és nem így hoznak meg döntéseket.

Arra vonatkozó jelzéseket én is kapok, hogy vannak diákok, akik nem Magyarországon képzelik el a jövőjüket. A diákpárlamenten is beszélgettünk erről. Ott készült egy helyi felmérés és érdekes módon ott nem volt ilyen rossz az arány. Számos esetben a kérdés feltevésétől is függ. Ha nagyon távoli vagy nem egészen megfogható kérdésről van szó, akkor el tud torzulni a dolog. Megpróbálok visszagondolni, hogy 18 évesen hogy képzeltem el az életemet. Csupa jó helyen. Nem bagatellizálni akarom a kérdést, de azt gondolom, hogy itt kellenek jó kutatók, hogy a mélyére ássanak. Miért is akar elmenni, jól tudja, hogy amiért el akar menni, az ott van-e, ahova ő akar, amiért ő utána akar menni? Itt nagyon sok tennivaló van és nagyon sok beszélgetés van. A kutatókban azért bízom, mert talán - hogy mondjam - az egyéb érdekek lefejtethők az ilyen vizsgálatokról és kezelhetők.

A diákönkormányzat hatékonyságával kapcsolatban kérdezett Farkas Gergely képviselő úr, hogy vajon romlik-e a hatékonysága. Nagyon nehéz erre válaszolni. Egy kicsit olyan a diákönkormányzat világa, mint egyébként a politika világa, nem? Olyan vezetői vannak a diákságnak, amelyet megérdemel (*Derűltség.*), amelyet választ magának, amelyet kiharcol magának. (*Elnök: Széchenyi parafrázis.*) Emlékszem, voltak olyan viták 10-15 évvel ezelőtt, amikor címkézett pénzek mentek a diákönkormányzatnak és az egy módosítás során kikerült, mire mondták, hogy elveszik a diákönkormányzattól a pénzt. Aztán végig kellett nézni pont ebből a szempontból. Miért adjunk pénzt olyan diákönkormányzatnak, amely nem csinál semmit? Az meg, aki nagyon sokat csinál, nem tud többet kapni, mert mindenkinek egyenlően elosztottuk. Az ön kérdésére a válasz pont az ösztönző rendszer, amit említett, hogy hogy tudjuk ösztönözni a diákokat arra, hogy legyenek aktív állampolgárok, hogy a helyi ügyekhez hozzászóljanak. Én a magam részéről el tudom fogadni, ha a diákok a Kossuth téren tüntetnek, szabad nekik ilyet tenni, de az aktív állampolgárságukhoz én szívesebben látnám azt, hogy a helyi közösségeikben mit tesznek, az iskolát hogy tudják jobbra tenni, hogy tudják az érdekeiket megvédeni.

A gyerekeknek jó, ha van egy oktatási biztos, segít vagy tanácsot is ad, de nem spórolnám el a gyerekektől, hogy az érdekeiket hogyan védik meg. Ha nagypofával megy oda és nem sikerül, akkor neki kell futnia még egyszer, lehet, hogy kisebb arccal. Ezt meg kell tanulni. Majd ha munkavállaló lesz, ugyanezekkel a helyzetekkel fog szembesülni. Tehát a diákönkormányzatiság a mikrodemokrácia világa és ott inkább arról kell velük beszélni, hogy mitől lehet fontos, ha ők megtöltik tartalommal. Ha nem akarják, nem akarják. Ilyenre is van példa a felnőtt életben is. Ezért a hatékonyságra nagyon jó diákönkormányzatokat látok és nagyon rosszakat is. Egyiküket sem kárhoztatom. Nekik valószínűleg jó így.

Az ösztönzés abban lehet érdekes, hogy ne diákönkormányzatot segítő pedagógus legyen kinevezve. Minden tanár diákönkormányzatot segítő pedagógus, nem? Tehát minden diáknak ezt kéne csinálni. Ha ilyen villámhárítókat építünk be, akkor azt mondja a matektanár, hogy menj a diákönkormányzatot segítő

pedagógushoz, hagyj engem békén az ügyeiddel. De ha mindenki azt mondja, hogy fontos, hogy a diákok aktív legyenek, akkor egyszer csak kiderül, hogy ott elindul valami.

Még egy utolsó gondolat az diákönkormányzatiság kapcsán. Azt is tudni kell, hogy szemben az egyetemi étellel, azért más pálya, mert a gimnazista kilencedikesként még nem jelentkezik, mert még nem is tudja, hogy hol vannak a kilincsek. Tizedikesként belép a diákönkormányzatba, a 11.-ben még ott van, a 12.-ben pedig kiszáll, mert jön az érettségi. Tehát olyan erős a fluktuáció, hogy mire felépül valami, jön az új, az meg nem biztos, hogy át tudja venni ugyanazt a dinamikát, amit korábban. Tehát nagyon sokat lehetne erről beszélni.

A politikai szereplők az oktatási intézményekben. Nem emlékszem, hogy erkölcsi kérdésnek neveztem volna, de utána fogok nézni ennek egészen pontosan. Kétségtelen, hogy nyilatkoztam erről. Ez még a kampány előtti idő volt. Pontosán a politikai pedofiliáról kérdeztek, ami tőlem... Rettegek ettől a szótól. Ez borzalmas. Tudom, hogy néha a politika világa szereti az erős kifejezéseket, de engem elborzaszt és nemcsak azért, mert a gyerekekkel szemben fogalmazódik meg, hanem mert a politikáról szól. A választott képviselő bármelyik állami intézménybe bemehet. Ez nem lehet kérdés. Érdekes megnézni a képviselők jogállásáról szóló törvényt. Előtte nincsenek zárt ajtók, nagyon kevés. Nem lehet bemenni egy iskolába megnézni a közpénzek felhasználását? Nem lehet bemenni egy oktatási intézménybe megnézni, hogy a törvényeket betartják-e ott? Dehogynem! Ezt meg lehet tenni. Ha ki akarjuk tiltani a polgármestert az óvodából, az egy értelmetlen helyzet lesz egy faluban. A kampány fogja megváltoztatni ennek az egésznek a menetét és innentől kezdve elkezdi vizsgálat tárgyává válni az, hogy bekerülhet-e politikus. Ugyanis az a kérdés, hogy mit csinál. Ha teljesen egyértelműen kampányt folytat, mert osztogat valamit, ilyet láttunk, a Nemzeti Választási Bizottság még a miniszterelnököt is megbüntette. Tehát van szerv, amely a kampányban ezt a kérdést vizsgálni tudja.

A másik dolog, hogy én sokkal nagyobb bajnak tartom azt - és ez az, amire azt mondtam, hogy nem erkölcsi, hanem biztos, hogy jogi kérdés -, hogy nem oktathat a politikus, még akkor sem, ha van tanári diplomája. Ha én bemennék a Heim Pál Kórházba és az éppen bemosakodó professzornak azt mondanám, hogy minden vágyam az, hogy gyereket gyógyítsak, látom, hogy veseműtéthez készül, nem ad nekem is egy szikét, szívesen segítenék, akkor engem nem a rendőr vinne el, hanem kényszerzubbonnyban vinnének el. De hogy van az, hogy a tanárok maguk lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy-egy politikus tartson órát? Na, ez már egy olyan kérdés, amiben azt mondom a tanároknak, hogy gondolják meg tízszer is. Miért is? Nincs tanár? Nem látja el azt az órát senki? Nehéz ellentmondani a politikusnak? Mindent el tudok fogadni, de ha a szakma önbecsülése erős, akkor nem engedünk a katedrához senkit csak azért, mert ő úgy gondolja, hogy tud tanítani. Annál fontosabb a tanári ethosz, minthogy ezt megtegyük.

Na, itt van, azt gondolom, a választóvonal és ebben határozottan arra buzdítom a tanárokat, hogy ne engedjenek bárkit, mindegy, hogy mit kínál érte cserébe. Az meg, hogy egy választott képviselő bemenjen az állami intézménybe és ott kérdezzen, akár vizsgálódjon, az nemcsak hogy a világ legtermészetesebb dolga, hanem a jogszabályban biztosított lehetősége. Kell-e szabályozás? Hát, igen. Csak mindig akkor jönnek elő az ügyek, amikor kampány van, és ezzel foglalkozik a sajtó. Vége van a választásoknak és most ön é az első kérdés a választások óta ebben a témában. Hogyne lehetne ezt szabályozni helyben. Elő lehet írni ilyeneket, hogy lehet egy tanár, mondjuk, képviselő, önkormányzati választások mindjárt jönnek, de nem használhatja tanári minőségét, az iskola nevét, amikor kampányol. Nem használhatja az iskola fejlődés papírját vagy infrastruktúráját, amikor kapcsolatban áll a

választópolgárokkal és be akarja gyűjteni a szavazataikat. Egy faluban, lehet, hogy az iskola tornaterme az egyetlen hely, ahol a jelöltek kampányolhatnak. Ha azt mondjuk, hogy na, ide senki, akkor sérülhet pont a szabad választás joga. Ezért lehetőséget lehet biztosítani a jelölteknek, hogyne. Mindenki megkapja a tornatermet ugyanazokkal a feltételekkel, ugyanannyi időre és nem az van, hogy az egyiküknél elzárják a fűtést, a másiknál meg még kivonul a mazsorett is az iskolából, hogy a jelöltnak kampányoljon. Ezeket a szabályokat le lehet fektetni. Központilag értelmetlen, mert olyan sokféle az ország és olyan sokféle lehetőség van, hogy nem hiszem, hogy létezne egy szabály. Csak amikor én sokat beszélek arról, hogy ezt meg kéne csinálni, az a válasz, hogy ó, ráérünk még, hol van még a kampány. Aztán, amikor a nyakunkba kerül, kiderül, hogy nagyon nehéz védekezni ellene.

A felsőoktatással kapcsolatos kérdésére, hogy mi lesz 2020-ban, elmondhatom, talán nem követek el indiszkréciót, hogy a jogszabály-változtatás most van folyamatban és ennek során megkérdezték a véleményemet. Miniszter úrnak és az államtitkár úrnak is készítettem egy jelzést a 2020-as szabályozás kapcsán. Három csoporton keresztül bemutattam, hogy ha most nem lépünk, akkor ez gondot fog okozni. Az egyik a fogyatékossgal élők csoportja, őket eddig beengedtük a felsőoktatásba és onnan ki is engedték. A 2020-as sorompó, amely egyszerre kettős feltételt támaszt, az emelt szintű érettségit és a nyelvvizsgát, már meg sem említi őket. Ez az egyik csoport, amelynek a kapcsán láttuk, hogy ha ilyen formában megmarad, akkor gond lesz. A másik csoport vizsgálata során - Balog Zoltán, amikor miniszter volt, illetve korábban államtitkára volt a felzárkóztatási ügynek, nagyon sokat tett azért, hogy a roma szakkollégiumok működjenek Magyarországon országszerte - azt láttuk, hogy nincs olyan diák, aki elsőben emelt szintű érettséggel és nyelvvizsgával is rendelkezik. Tehát ha minden így marad, akkor a nulladik vagy az első évfolyam ki tud üresedni ebben a körben. És a harmadik csoport, amelyen belül azt jeleztük, hogy változatlan formában gondot fog okozni, az éppen a tanárképzés. Az elmúlt három év adatait vizsgálva azt láttuk, hogy a tanárképzésbe beérkező fiatalok 64 százalékának nincs meg ez a kettős feltétel. Ugye, trendforduló nem lesz két év alatt. Tehát szinte biztos, hogy ezen a területen gond lesz. A miniszter úr is és államtitkár úr is elfogadta az érvelésemet, és bár a konkrét technikai megoldást nem tudom, de széthúzzák ezt a két megoldást. Ez a terv készül az önök asztalára rövid időn belül. Érdemes a vitában ezt is megfontolniuk. Nem visszafordulunk, csak azt látjuk, hogy egy bevezetett szigorítást valószínűleg későbbi időszakra kell kitolni, hogy erre fel lehessen készülni.

Nekem van még egy pluszérvem. Ez az indoklásba nem került be. Gondoljanak csak bele, hogy a nyelvtudás kapcsán hajlamosak vagyunk a nyelvvizsgáról beszélni. Tehát nyelvvizsga méri a nyelvtudást. Márpedig ez azt jelenti, hogy a középfokú nyelvi érettségire a gyerekeknél a felsőoktatás azt mondja, hogy ez nem érdekelt engem, ez nem számít nyelvtudásnak. Lép ki a rendszerből, menj egy magánszektorba, szerezz egy papírt és hozd vissza ide a felsőoktatásba. A gazdaság szférája nem kér papírt, valaki vagy tud nyelvet, vagy nem. A közszolgák jövőre már pusztán ezért nem fognak kapni pótlékot. Tehát csak a felsőoktatás az, amely a közoktatásbeliektől kér papírt és ezt nyelvvizsgának hívjuk. A nyelvtudást támogatni kell, de valószínűleg pont a nyelvvizsgára fordított összegek becsatornázása a közoktatásba és ott a nyelvtudás felfejlesztése sokat fog segíteni, vagy segíthet. Csak ne a nyelvvizsgát tegyük a gondolkodás homlokterébe.

Hoppál képviselő úr kérdése volt, hogy vajon a főváros-vidék viszonylatában van-e olyan statisztika, hogy a fővárosiak több panaszt nyújtanak, mint a vidékiek, vagy fordítva. Az első években elkezdtük gyűjteni megyei lebontásban a panaszokat, majd szándékosan letettem arról, hogy ezt gyűjtsük. Ugyanis az a statisztikai adat, amely kétféle olvasattal rendelkezik és mindkettő igaz, vagy igaz lehet, az biztosan

nem jó. Ott a mérés nem jó. Ha Baranya megyéből érkezik 10 panasz, Borsod megyéből meg 100, akkor azt lehet mondani, hogy micsoda bajok vannak Borsod megyében, bezzeg Baranyában a dolgok rendben mennek. De a fordítottja is igaz: a borsodiak nem hagyják magukat, még az ombudsmanhoz is fordulnak, bezzeg a baranyaiak meg nem is fordulnak az ombudsmanhoz sem. Mindkét állítás tehát igaz lehet, ezért nagyon gyorsan letettem arról, hogy ezt a mintát gyűjtsem, mert úgy láttam, hogy félrevezet és arra ad alkalmat, hogy tőlem idegen magyarázatokat is kapjanak. Azt látom egyébként az országot járva, hogy nincs jelentős különbség fővárosi és vidéki, vagy mondjuk egy pécsi és budapesti, pécsi és győri, győri és debreceni iskola között. Inkább a kisebb település jellemző problémái mások, mint a nagyobb település jellemző problémái. Ezek között kétségtelenül felfedezhetők különbségek.

Hogy tudjuk-e segíteni az iskolák tanulóit az aktív állampolgárrá válásban? Igen. Azt gondolom, nagyon sokféle segítség nyújtható és nem feltétlenül az, hogy elmondjuk, mik a jogaid, fiam, és mik a kötelezettségeid. Ezek szoktak a mechanikus tudások lenni, amiket nagyon hamar elfelejtenek a diákok. De abban segítünk, hogy a matektanár vagy a fizikatanár együtt a diákokkal keresse annak a technikáját, ha egy kerekesszékes társuknak rámpát akarnak építeni a focipályáig és az nem lehet több, mint 3 fokos lejtő, akkor mekkora hossza kell hogy legyen és hol kellene hogy legyen a forduló. Akkor egyszerre figyel a fogyatékos társaira, érzékennyé válik és még a matematikai, fizikai feladatot is meg tudja oldani. Tehát valószínűleg ez hasznosabb, mint mechanikus tudással akár a jogairól.

Az iskolai agresszióval kapcsolatban kérdezett Dunai Mónika képviselő asszony. Nincs visszاسzorulóban a jelenség, csak kétségtelenül 2009-ben egy robbanásszerű nagy változás állt be. Annak számos oka volt, hogy miért hirtelen kezdtünk el beszélni róla. Összecsúsztak olyan történetek egymás után nagyon rövid idő alatt, amelyek drámaian megrázták a magyar közvéleményt. Videofelvételek jelennek meg, ahogy egy fiatalember a tanárát bántani akarja, egy Erdélyből ide szökött 11 éves gyerek a Blaha Lujza téren késsel szurkálja a járókelőket, Kaposváron fiatalok megölik és tóba dobják a társukat. Ez nagyon rövid idő alatt felrobban a közvéleményben és nagyon sokan beszélnek róla. Még 2009 és '10 fordulóján csináltunk egy vizsgálatot, amely után sikerült beterelni egy nagyon jó szakmai keretbe az ügyet. Nevezetesen, hogy nem olyan magas a fizikai agresszió aránya, mint azt korábban gondoltuk volna. A verbális agresszió viszont igen. Látszik, milyen káromkodós nemzet vagyunk. A szóbeli bántás gyakoribb. Onnantól kezdve ez egy nagyon szűk szakmai mederbe visszaterelt problémahalmaz volt. Erről sokat lehet még beszélni, tehát nem tűnt el a jelenség, de értelemszerűen nem uralja már a teret.

Úgy gondolom, hogy minden kérdésükre választ adtam. Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy ismét itt lehettem az önök körében.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nagy tisztelettel köszönöm meg az oktatási jogok biztosának nemcsak az írásos beszámolóját, szóbeli kiegészítését, hanem a képviselőtársaim felvetéseire, javaslataira és kérdéseire adott válaszát is. Köszönöm képviselőtársaimnak is a napirend megtárgyalásánál az aktív részvételüket. A Széchenyi parafrázist különösen élveztük a diáksparlamenttel kapcsolatban. Legalább annyira érdekes volt, mint a beszámoló elején a Benedek Elek idézet. Szívesen venném, ha biztos úr majd egy négyszemközti megbeszélés során, ha jövőre összefutunk Tusnádfürdőn, kifejtené, hogy miért is pont a káposztával kapcsolatos Benedek Elek idézet került a beszámoló elejére.

Köszönöm szépen. A napirendi pontot lezárom és tisztelettel köszönöm az oktatási jogok biztosának részvételét a bizottság ülésén.

Egyebek

A következő napirendi pontunk az Egyebek. Ennek az elején szeretném képviselőtársaimat tájékoztatni arról, hogy az október 23-ai ünnepre való tekintettel a parlament 24-én, szerdán fog ülésezni. Pósnak elnök úrral azt beszéltük, hogy szerencsés lenne, ha a bizottsági ülésünket meg tudnánk tartani 24-én, szerdán. Tehát képviselőtársaim úgy készüljenek, hogy valószínűleg nem 25-én, csütörtökön, hanem 24-én, szerdán fogunk bizottsági ülést tartani, amennyiben ennek nem lesz technikai akadálya.

Az ülés berekesztése

Megkérdezem képviselőtársaimat, hogy bármilyen bejelenténivalójuk, felvetésük van-e az Egyebek napirendi pontban. *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Akkor megköszönöm a részvételüket, vendégeinknek a megtisztelő figyelmet, a bizottsági ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 33 perc)

L. Simon László
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezető: dr. Lestár Éva